

1905.

Meie Mats.

N° 1

ENSV
Riiklik Avestik
Raamatukogu

See on see Mats,
 kes tralli lööb
 Ja kelmid kukerpalli lööb
 Ja isandate südant sööb.

Oh Ieinakem ja kaewakem

Kurwad pildid Tallinna ajaloost.

I. linnajagu.

Hra Snitt: „Oskar, Oskar, Oskar! Meie magame ja nemad on meie nimed elukirjast maha kustutanud!“

Hra N o h: „Tonnerwetterparablii! Magamine on küll hea asi, aga nüüd on uni ometigi rikutud!“

Faust ja Mefistofeles.

Ajutises Saksa teatris. Näitelawal on Schilleri „Röövlid“ Pealtkuulajaid on kolm — kaks noort, üks wana. Wana norstak tafalesti, noored kõnelewad mahedasti.

Einelaua-ruumis. Kelnur tükub seinä najal. Lemal laua ääres istub Faust, teine pool lauda Mefistofeles. Kõik on waitne.

Faust: Kuule, kuriwaim!

Mefistofeles: Mis te soovite, hra Faust?

Faust: Anna mulle noorus, jõud ja ilu tagasi.

Mefistofeles: Heameelega.

Faust (muutub filmapilt nooreks). Danke! Nüüd tee, et kõige truuvim ja auusam naine minu pärast oma mehe wastu truudust murrab.

Mefistofeles: See on natuke raske, aga ma katšun siisgi äune.

Faust: Siis anna meile meie wanad linna-ijad tagasi.

Mefistofeles: Ei ole võimalik... mitte misgiguguse hinna eest! Ma wõin teha, et igawene Egiptuse pimedus Tallinna walitsjema jääb, et muda ja tolm veel suuremaks kaswab, et joogiwesi veel paksemaks läheb, et Härjapea-jõgi veel rohlem haisema hakkab, et postitalitus veel aeglasemaks jääb, et romanid veel werisemaks muutuvad, et rahwas veel waesemaks jääb, et majade makšud ja forterite üürid tõusewad, et kauplemine ja tööstus veel rohkem lāngu jääb, et linn ifka veel waesemaks läheb ja kõik oma waranduse läest ära kingib — kõik, kõik wõin ma teha, aga wanade ifade laul on igawesti lauldud! Rahwas on siin oma häälega otsufe teinud, ja rahwa hää on Jumala hää.

II. linnajagu.

Jüri Kokk: Kui nad nüüd „läbi tulewad,“ siis on nad niisama nõgised kui ma ise, sest must olen mina ja must on minu teguviis.

Karja uulitsa operette.

Tohla ka kauplus. Poes on 2 postkaardikärbit. Alna peal sõjapildid, postkaardid, seinafalimid, lasteraamatud. Riuli peal: „Kuninganna Elisabeth“, „Martin Lutherus“, „Ara unusta mind“, „Kunst wiisakas olla“, „Nalja wana“ ja „Wanapagana album“. Tohla kas, Puss ja Loras rinnuli letti peal.

Tohla kas (solo).

Kui ma kirjutada juudaks —
Ilma korra ümber muudaks:
Astufsin siis julgelt platši,
Armustafsin Meie Matši.

Puss (solo).

Kuule, kallis sõber Loras,
Siin sul õitseb niisuras,
Anname sull' juua, süia,
Katsi Matši maha süia.

Loras (solo).

Ei ma tarwitada julge
Tseiseiswalt oma sulge,
Eht küll olen tõlkind sugu
Mõnda Gottentoti lugu.

Tohla kas ja Puss (duett).

Sõber, ja saad juure kasu,
Agarasti tööle asu —
Meie matšame sull' raha —
Kisu Matši tere maha!

Meie Mats (jutustab).

Süia, juua ja veel raha
Loras põlata ei taha.
Seitse ööd ja seitse päewa
Sigistas ja nägi waewa.
Kuid see töö tõi talle laimu.
Pole armustaja waimu,
Loras, sugugi sul ajus,
Kõik su päie wette wajuš.
Mööda lähwad kõik su matšud,
Eht küll haiget teha katsud.

Rahwa foor.

Kes ei jalli Matši tralli,
Mats lööb selle kuferpalli.

(Wahkate langeb pikkamööda).

„Kalendri tarwitajaid palume leidmise korral kalendariumis jne. ettetulewaid wiga-
sid ja täiendusi (?) lahkeste G. Mathieseni ja
A. Laurmanni trükikojale ülesse anda“, kuulutas
„Gesti kalender“, ilma, et juurde oleks lisanud,
et leidja kolmanda osa leidusest enesele wõib
pidada.

Walgustuse ajalugu.

Enne ajaloolist aega ei tuntud öösel peale kuu ja tähtede misgigugust muud walgust. Veel Kalewipoja päiwil ainult

Kuu aga kumas kõrgeelta,
Täht' de filmad taewa sõrwaft
Walgust, warju walwajale,
Kuma kuju kudujale.

Siis waatas taewaküünal, ehatähte, waifsel pilwe lauge pilust alla lauliku teeradadele ja wal gustas kandelniku käiku. Kuude waheaegadel ja pilwistel öödel olivad selle halli- aja elanikud weel jelles muinasjutulises seisukorras, millest meie kreisilinnade ja Tallinna alemite uulitsa elanikud tänapäewani pole wälja pääsenud.

Esimene leidus sel põllul, mille juures inimese waimu-walgus ja suurus nähtawale tuliwad,

III. linnajagu.

Ollekeetja Wahw: „Teie terwiseks, kallis hra Puss! Loodan aga, et teie siin muidu ei söö ega joo, waid et teie oma heldele Wahwi hrale üks walge kuul panete ja ka teiste waeste peremeeste peale katsute mõjuda. Meie söödame teid ja joodame teid ja oleme teid saksaks teinud, siis nõuame meie ka, et teie meil ouusasti teenite ja meile surmani truudust wannute.“

Ollejooja Puss: „Muidugi, muidugi Wahwi härra, ja loodan ka, et needsinatsed pidud enne surma ära ei lõppe.“

oli tuli, mis filmist wälja löödi. See oli siis ühtlasi ka waimu-walguse ja hariduse koit. Sel õnnelikul ajal olivad inimeste pealuud weel nii pakjud, et sarnast tuleraijumist wälja kannatatiwad. — Kalewipoeg otis omal ajal küll sädemete- saare ülesse ja käis sealt piibu peale tuld toomas, aga sarnast kaugele sõitu ei wõinud igapäewafed surelikud mitte ette wõtta.

Peaaju sifemus suurenes aastatuhandete jookful ja sellepärast pidi pealuu pakjus palju oma endisest wäärtusest kautama. Inimene läks aga selle järeldufjel palju terasemaks, ta otis ja leidis tulekiwi ülesse ja hakkas sellega tuld rajuma. Warsti selle järele leiti ka tael ülesse, kuna tulekiwi hiljem tuleraua wastu ümber wahetati

Taela abil süüdati efitotja kulurohi, kuiwanud pillirood, armust — ah ei! — hurjutused, mis päewawa — r — gab tõhutäie eest walmis sepiitewad, annetekaupad ilmuvad wereromanid, misjioni kirjalehed, kuiwanud lehmafitt ja õlekatused põlema. Hiljemini mõtles inimese rahutu waim lömmud, siis särmed ja wiimaks peerud wälja. See oli weel Babiloni kuningate päiwil, kes, nagu teada, weel nagu härjad wäljal rohtu õiwad. Wanawara uurija Sarnack — kui see mitte Eisen ega Hurt ei õlnud — on sellest ajast ühe kiikirjadega kaunistatud kiwisse rajatud pildi wälja urgitfenud, mida ka Meie Matsile näha saadeti, mis aga ruumi- puudufjel wälja piab jääma. Pilt kujutab, kuda Nebokatnetsari ajal Tallinna uulitsaid walgustati. Peerg oli linnamüüri wahel pistetud ja nõnda ta põles. Võwahi mure oli, et ta lõppewa peeru afemele kofe uue põlema süütas. Ja meie alemielanikud julgewad weel petroleumi lampide üle nurinat tõsta!

Raswatule ajajärg algas üsna fogemata. Üks meie eestikeelse fokaraamatu- kirjutajate efitjadest wõi esjemadest küpsetas lõemawa kuusepuu tule peal siaraswaga pannkooki. Korraga plahwatas rasw panni peal põlema, ja tarfus oligi käes. Efitotja põletati raswa lihstjate sauestfruufide sees, aga pärastpoole täiendati teda torufeste ja tahifeste abil, nii et

keel-aja Brantsuse lambid juba meie-aja petroleumlampisid meelde tulestasid. Sarnaseid rasvalampisid leidis sel-ajal ainult rikkamate Brantsuse martiside juurest, kuid nad haigestasid nii hirmsasti, et ilusad martised külalistega juttu ajades seda wälja ei kannatanud ja lambid ära lastasid kustutada. Keel-aja langenud kumbe-elu luwad ajaloo-kirjutajad sarnaste haigestate lampide süüks, sest et neid ka kõige kardetawamal ajal pidi ära kustutatama. — Nimeste, nimelt ketserite rasw wõeti 4. aastajal tarwitusele. 13. aastajal wõttis sarnane walgustamiswiis Europas laialt maad, ja Hispanias algas ta iseäralise wõimuga 14. aastajal.

Sarnase walgustamiswiisi kõrwal hakati juba ka raswaküünlaid meisterdama. Et inimeste teha-kuju küünlale mudeliks oli, seda tunnistab wana-sõna, mis meie-ajani on alal hoitud: Sirge nagu küünal. Juba 11. aastajal leidis raswaküünlaid, aga nad oliwad sel-ajal weel hirmus kallid, nii et ühel hõwel piiskopp Albert, kui ta nägi, et tema naine küünla põlema pani, et üleannetumat kirpu särki seest ülesse otsida, küünlatule surnuks löi ja, äkiline, nagu ta oli, naise karwu kahe käega finni kargas. — Selle juhtumise mälestuseks piame küünlapäewa.

Kuna uuemal ajal Europas petroleum eht kiwiõli ja hiljem gaas ja elekter küünlad kõrwale tõrjusid, siisgi jäi meie-maale õige hilise ajani raswaküünlatele, kuhu wanaaja ujukombe järele higi ja werd juurde lisati, eesõigus, ja seltskond, kellel nende tarwitamiseks ees- ja ainuõigus oli, on suur isene-searmastaja, ja nad palusid, küüned püsti:

Oh puista maha pimedust
Ja ämbritega ämarust,
Et üksigi film ei walguft näe
Ja küünlad üfti meie kae!

Jutu jupikesed.

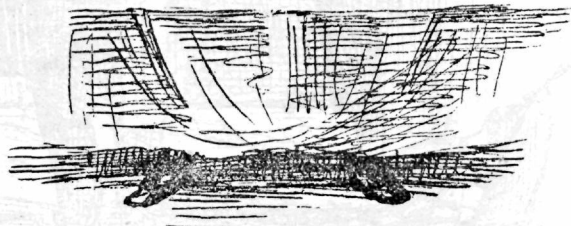
„Nag annab head nõuu,“ ütles Kelude Kus-tas sängis teist külge pöörates, kui Raidma Kaarel teda põlewast majast wälja hüüdis.

„Lautage õlgi alla!“ ütles üks, kui puu otsast maha kukkus.

„Joomine pidada elu enneaegu lõpetama — mina aga tahan näidata, et ma kuni surmani juua jaksan!“ kiitles joodik Jaska.

„Mõni teine mees ei laseks enesega mitte sedawiisi mängida!“ ütles Rõveda Jaan, kui naise käest togida sai.

IV. linnajagu.

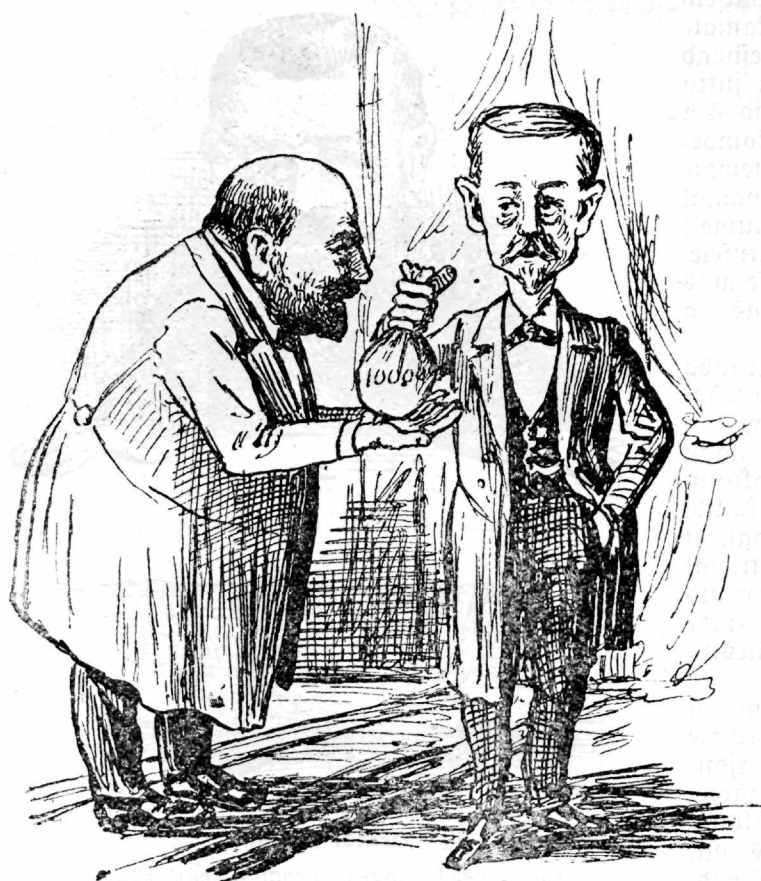
Orator Rosin.

„Oh armsad hinged (armutaimed)! (Naer. Koos-olekujuhataja manitseb: Teie seie tulema üks nouu tegema, mitte see skandal pidama!) „Mina palub andeks, et mina mitte oskab need maakeele sõnad tegema, aga selle eest minu sõber Latri härra oma faabrikus jälle palju muud asjad tegema. Teie kõik ja teie kandidadid olema waesed ja talupoja seltsi ja ei oskama mitte linna raha pillama — ah, ei! — raisk — ah, ei! — kullutama. Aga meie kandidadid olema suured kauptmehed, faaber-kandid, moisnikud. Need kõik palju inemestele üks leib ja teenistus andma. (Hüie: Kas aitüma eest?) Üks kokk see supp keetma ja ära rikkuma, woiß ju olla, aga see üks hea supp olema (Hüie: Happu!) Aga kui need uued tulema ja kas see supp ära rikkuma, mina tean seda mitte. Aga mina palub: waalige meie härrad, Latri härra ja need teised härrad, kes kõik ühed ouusad ja head härrad oli. Meil olema wiis korda rohkem raha kni teil. (Hüie: Ja tahate meid ära osta!) Minu kwar-talis inemesi ja hääli on mitte ostetud. (Hüie: Minagi olen sellest osa saanud!) See on mitte tosi! (Hüie: Kumb süü on suurem, kas äraostmine wõi lausa wale?) Mina weel teid paluma: andke meile üks walge kuul ja teie waestele kandidatidele see must kuul. Aamen!“ Hüüded: Sakstele mustad!

„Ära unustajin, mis ma nüüd tegema pidin hakkama,“ ütles prohmesfor, kui ta riidest oli lahti wõtnud ja wanni istus.

„See wärw ei ole mulle mere järele,“ ütles peenife preili ja tõmbas teist karwa sukad jalga.

V. linnajagu.

„Lil-lil-lil-lil-liputa — rahakotti raputa!“

(Saksa walimise-lipukiri.)

Siiraki härra: „Kuule, Redel, sina olema wana opman ja olema saksu ikka ousast teenind. Jooksmä nüüd Eesti walijate juurde, liputama meie nimel saba, meelitama ja paluma, ja kui kõik mitte aitama, siis neid selle rahaga ära ostma!“

Lööper Redel (maani kummardades):

„Nagu linnu tiiwul pistan minema!“

„Warsti tulen jälle Eesti healtega!“

Kaja (tagumisest saalist): „Ega!“

„Uudised“.

„Koppuist ma ei falli!“ ütles ümardaja, kui ta surnut hiirt sabapidi piimapüüdist wälja wöttis ja mofkade wahelt läbi tõmbas.

„Mamma, selle kleidiga näen ma liiga wana wälja,“ ütles 8-aastane Anni, kui talle uus kuub selga pandi.

„Mede keel on kõige püstam (puhtam), ei ole kianet ega wianet fiden,“ uhtustanud Saarewallas mees.

„Tolm on termisele kahjulik,“ ütles Liima uulitsa elanik jolkewett uulitsale walades.

Ajalehe-kirjasaatja.

Wiisil: Laulit luues lugufida. *)

Ajalehe kirjasaatja
Luiskab luues lugufida,
Sõgedaida sõnumida.
Wõtab wihu wale-wallast,
Lüki tühjajutu-taluft,
Kolmandama kuulu-külast,
Laenab lisa lehtedesta,
Wanaišt aastakäikudesta.
Näitab fuju fulla nägu
Oma kõlmatumal kõnel,
Näitab walel tõe karwa,
Kumalufel tarka arwu:
Siis on suuri suleriüitel,
Laitemata kirjasaatja.

„Küll ma talle metjalisele tahan õpetada, kuda loomadega tuleb ümber käia!“ karjus Kloodi härra keppe raputades, kui Kupuwide käest kuulda sai, et futšar hobuist oli lõõnud.

„Kui piff see mehe samm piab olema?“ ütles joodik, kui poriaugust tahtis üle hüpata, aga jisse langes.

„Mitu teed minu maast läbi käib, huu — uh!“ karjus Kõrgešilla Siim, kui naaber üle ta heinamaa läks.

„Minu kermetab ja leikab sudant, nii et Jumal hoidku!“ ütles Peipe poolt mees pärašt purjusolekut.

„Lähme fiit ära rohu peale, siin on mudane ja sul on uued püffid jalas,“ ütles peenifene preili, kui noorhärä armastušt tahtis hakata awaldama.

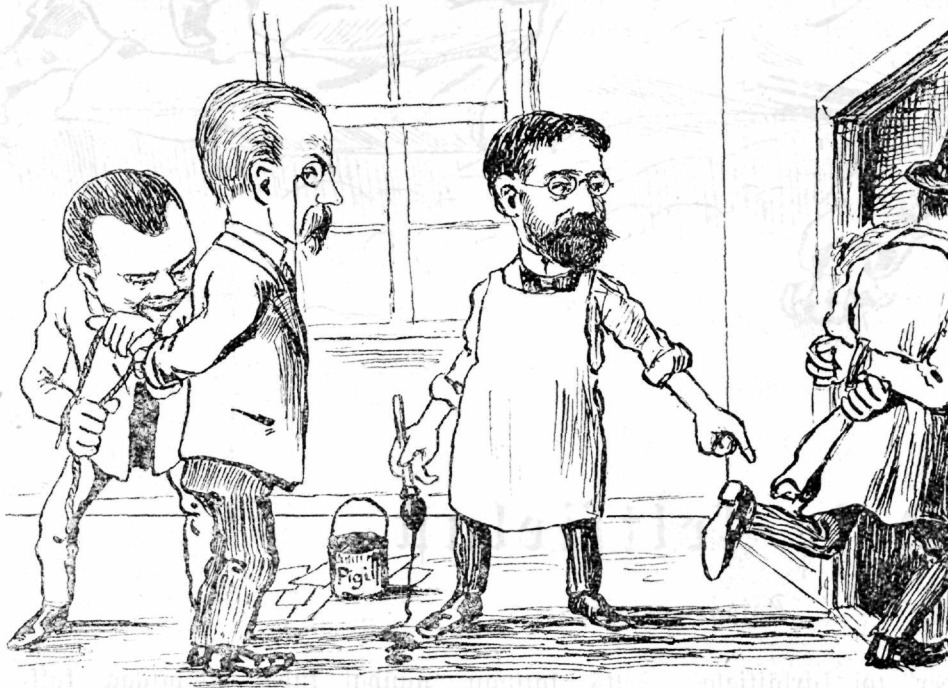
„Ega seal põrgus niiwäga palaw olegi. Ešiti on wähe harjumata, aga pärašt, kui inimene ära õpib, wõib julgesti hüüda: Mats, miska weel leili!“ fiidelnud rannamees.

„Barem iffa kui paljas weži,“ ütles muštlane hobuše jootmise juures wee peale peereštades.

„Ešs ja heida, karjane, armu oma lamba peale!“ ütles, wanal ajal, Haljala poišs, kui firikifand teda sellepärašt, et ta halwad puud tõi, leeri finni ähwardas jätta.

*) Kalewipoeg. Siisfejuhatus 116—127.

VI. hinnajagu.

„Teie keelt ei näe ega kuule enam kosgi,
Näpata ei saa teie enam eladesgi,
Ainult jalad jäägu lahti,
Et putkata teil oleks mahti.“

„Minu tütar käib linnas omblufekoolis ja ombleb suure kovera neulaga ja kalanski niidiga,“ kiitis ranna eit, kelle tütar Tallinna sadamas kottide paikamisel tööl käis.

„Oleks selle torni täis „monopollat“ ja kiriku täis suupistet, siis oleks wast pidu!“ ütles paadialune Olewiste kiriku torni otja waadates.

„Mis sõnumite wõrskluseesse puutub, siis oleme selles endiste aegadega mörreldees, hiigla sammu edasi astunud ja selle poolest iga wõistluse wõimataks teinud,“ kirjutab kaks korda nädalas Wiljandi leht.

Wanad wälja, uued sisse.

„Weider wärf, aigutuse ajawad peale, aga magamine pole mingil tingimisel lubatud,“ mõtles is. J., kui ta parun P. juures „balli“ peal oli.

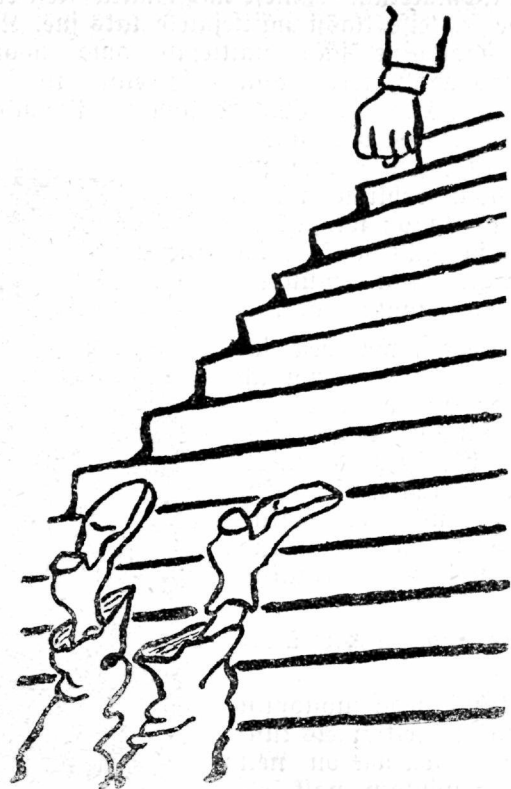
„Rõdige hullem on see, et minu mehel mitte ühtgi sõpra ei ole,“ õhkas emand G.

„Armu-tule walgusest on meile küllalt,“ ütles Jüri pimedas tuas, kui Mari lampi tahtis põlema süüdata.

„Wist Jumal teist weeputusust enam sellepärast maapeale ei saada, et esimest midagi kasu ei olnud,“ mõtles palwetaat ära nähes, kui raisku maailm meie ajal on läinud.

„Lugejad awaldawad meie lehe sihi kohta täielist rahulolemist,“ ütles „Rahwa lobalehe“ wäljaandja sissejaadetud tellimiserahastid tasku toppides.

„Siis on helpu hebusel, kui märssi mehe seljas on.“ ütles Sagadi mees koorma otja üpaates ja märssi oma selga wõttes.

Raekoda, sinust pian lahkuma,
Jäe jumalaga nüüd!

Meie seltsielust.

Asjaarmastajad.

Südaöösel, kella ühe ümber' tõi kiirkäppjalg seltsi esimehele, kes juba sängis oli, seltsi näitelawa-tegelaste poolt kirja. Kirjas oli niisugune ettepanek: Näitlejatele asjaarmastajatele hakatu seltsi palka maksta — esimese klassi näitlejatele rubla öhtu pealt, teise klassi näitlejatele kakssu jne. Klassidesse jagamine jääb näitlejate oma hooldeks. Kui ettepanekut veel täna ööse enne kufelaulu vastu ei võeta, siis ahwardasivad näitemänguarmastajad kobe oma ameti jäädavalt maha panna, nii et ka hommedõhtune näitemäng, mis juba välja kuulutatud ja mille jaoks juba osa pääsetähtigi müüdüd oli, ette kandmata jääks.

Et esimees oma pea järele seda asja ei võinud otsustada, siis oleks ta pidanud sängist välja hüppama, kiirkäppjalad laiasti jaatma ja eestseisuse kottu kutsuma, nii et otsus veel õige ajaks tehtud ja näitlejatele teatatud oleks.

Lihne, aga raske ülesanne.

Ja kuigi seda nõudmist põhjusemõtteliselt õigeks tunnistada — waewa on neil ju küll ja nõutaw palk on üsna pisike — kas aga seda siisgi võimalik oleks täita?

Seltsi katsugu nüüdgi kuda ots-otsaga kottu saab!

Seltsi kui lõbuseltsi ülesanne on seltsiliikmetele (seega siis seltsile enesele) kõlblist löbu pakuda ja seltslist läbikäimist võimalikuks teha. Hariduslikud ja kunstilised püüded peale selle. Tõsi küll, et seltsi tegewate liikmete õladel siin raskem koorem kanda on kui maksjatel liikmetel, aga teisi ei ole praeguste olude juures võimalik.

Sarnaseid ohvrimeelseid idealistide piab meil olema. Kui seda ühed ei taha kanda, siis piakivad seda teised tegema. Kulda ega hõbedat ei ole meil, aga mis meil on, seda anname meie neile: seltsiliikmete õigused, aastamaksust wabastamine, prii läbikäik pidudel, väljajõidud seltsi kulul, tänuawaldused, auuawaldus aastakoosolekul püstitõusmisega jne.

Kui kõik meie awalised tegelased palka hakkasid nõudma, siis jääksid meie awalised asjad ajamata.

Mis sunnib näitusel eestseisuseliikmeid tööd tegema? Armastus asja vastu. Isegi eestseisusekoosolekute peale kuulub enam kui 50 ööd aastas ära.

Harilikult arwatakse, et eestseisuse laua taga istumine suur auuasi on. An-

Seltsi wapp.

tagu sellele mõistele nüüd küll mis nimi tahes, aga kas midagi just sellesarnast ka asjaarmastaja näitleja rinnas ei liigu, kui ta näitelawal ülesse astub?

Esimehle tuli seltsi lähemast minemikust mitu õnnetumat lugu meelde. Mitmesugused kujud, küll hirvitavad, küll tufased, hõljusivad kui unenäus ta filma eest mööda.

Neiu Kastehein oli kaunis agar ja hea näitleja, aga nüüd ei näitle ta enam mitte. Isand Soesüda juhtus seda pealt vaatama, kui kaasnäitleja mees-terahwas neiu Kasteheinale näitepörandal suud andis. Häda ja häbi oli näitlejal eneselgi, aga polnud midagi parata — see oli selle tüki sees. Aga isand Soesüda ei sallinud sedagi. Sest suud olivad näitlejatel ometi kaunis ligistifku olnud — ja kui kergesti poleks mõinud see hirmus õnnetus juhtuda! Hea, et sellekorra huuled veel kokku ei puutunud, ja et ka tulewik kindlustatud oleks, keelas is. Soesüda oma neiuksesele näitlemise oopis ära. Neiu Kastehein kuulas sõna, sest näitlemises oli ta asjaarmastaja, kuna ta aga Soesüdamet pilli järele tantsumise enesele elutseks oli walinud. Ja meie Gesti seltsis oli üks hea näitleja vähem!

Neiu Pulmapärg ostas näidelda; weel rohkem ostas ta enesest lugu pidada. Kui isand näitejuht ta juurde läks uut osa pakkuma, ja kui neiu Pulmapärg seda kogemata kuulda sai, et näitejuht Kaewumäe-tänawa kaudu oli tulnud, kus neiu Kooftoks elutseb, siis ei lükanud neiu Pulmapärg mitte ainult pafutud osa tagasi, waid ütles ennaft koguni näitlemisest lahti, sest kange tahtlus wõttis ta südames maad, et ehk näitejuht mõõdamannes Kooftoksa juurde fiske oli astunud ja sellele osa pakkunud, et ehk see osa wastu ei wõtnud, ja siis nüüd alles tema, see on Pulmapärja juurde tuldi.

„Kas mina olen siis wiimne — hädanäitleja!“ oli neiu Pulmapärg ärewusega hüüdnud ja kohe ilma seletust kuulmata juurde lijanud: „Kui teil teisi paremaid näitlejaid on, selle juureft enne mööda lähete kui minu juurde fiske tulete, siis mängu nemad!“

Ja meie Gesti seltsil oli teine hea näitleja jälle vähem!

„Piisi-osaline näitles ütlemata hästi. Oleks

talle ehtimise juures punane pael juustesse siitud ja wähe lähem kleit antud, sest ta näitles alaili neiuksese osa, siis oleks see ta meeldimat wälimust weelgi täiendanud ja tema suurepäralise mängu mõju weel märkja tõstnud.“ Umbes nõnda kirjutas muu seas ühel ilusal esmaspäewal kohaline päewaleht. Emand — mitte neiu — Õnneõis, selle kohta see armustus ehk õigem üelda, ülem-tiidualaul käis, pidas ajalehe märkust

„Keegi ei suutnud tänini seda kallist warandust päästa; wõib olla, et meie ta rabast wälja ttrime.“

isiklikuks haawamiseks! Sest kui naisterahwa w a n u s e f t awalikult räägitakse, siis on see andeks-andmata patt ja toores kallalekipumine...

Ring aumäärt em. Õnneõis otjustas: Laimaja leht tuleb finni panna — wõi ma ei näitle enam eladesgi!

Ja et seltsimees selle lehe lugeja oli, siis anti weel teine tõutus taga järele: Niikaua, kui see mees seltsi eesotsjas seisab — jne.

Et aga armustaja ajaleht ikka edasi ilmub ja seltsi esimees endine on, siis — on kolmas hea näitejõud meie seltsile jälle kadunud!

Ei, — näitlemiseks oleks nendel inimeste jõudu olema, aga seltsielu edendamiseks — suu

rematest idealidest väärimata — ei ole neil mitte jõudu. Olgu neil kunstiannet niipalju kui on, aga kunsti nendega edendada ei saa. Nad on liiga väiklased. Etendada nad võiksimad, edendada mitte. Nad ei ole asja-armastajad, vaid iseeneste-armastajad . . .

Korraga . . . küsimus on otustatud — kuff

laulis! Esimees ohkas ja pööras filmid seinu poole. Viht oli tal film wahel peal kiini läinud, aga nüüd ei tulnud enam hulgal ajal uni peale.

Kuff laulis teist ja kolmat korda. Esimees pööras ennast ikka meel ühe külle pealt teise peale . . .

Kes matjab talle selle eest taju?!

Enne ja nüüd.

„Kas see laps elab veel, kes mullu ära juri?“ küsis naine teise käest.

*

„Meie koolmeister on kaulast kannuni tarfust täus, aga pääs pole mitte seda permugi!“ ütelnud Kuuvalu mees.

*

„Kui safsad surevad ja mõisad põlevad, siis talupojad saavad tööd,“ ütles moonamees, kui mõisas tulehahi lahti läks.

*

„Sumal on kõik tarvasti teinud, aga kaht asja mitte: et pühapäev on ja et safs piab surema!“ ohkas mõisapreili.

*

„Mina jootsin, kellel jänu ja söötisin, kellel nälg oli: üfj need, kes küllalt olid jaanud, jaatfin tühjal t (tühja taskudega muidugi. Mats) minema,“ kirjutas endine förtsmit P. „Safalas“.

*

„Kes mu luffid ja kuffid nüüd loputab ja piimapütid pejeb!“ õhanud pere-naene kassil furnukeha juures.

Ennemuistsel ajal waprud, wägewad
Raudses riides wõitlusele läksiwad,
Wõitlesiwad möegaga ja odaga,
Kaitsesiwad endid raudse kilbiga

Igawesti see ei jäänud sedasi,
Ühes ajaga nad jõudsid edasi.

Raudses riides rüütlid enam nüüd ei käi,
Kolikambrisse ju mõek ja oda jäi.
Wõitlewad nüüd piitsaga ja kepiga,
Kaitsewad nüüd endid kirjapiga.

Kuigi hallid wana karwa muudawad,
Wanast wiisist lahkuda ei suuda nad.

See, kes eel läheb: „Teie olete jäme inimene ja unustate ära, et ma üks väga peenikene proua olen.“

Kanakathumine.

„Teie salalitud, kes teie pinda oma wenna silmas näete, aga palgi enesest silmas ei pane teie tähele.“

„Cesti Postimehe“ 104. nrs. m. a. tõstis fegsi — r — toledat hädajäsa. Nad olla halvemaks läinud kui wanal heal ajal, mis muudugi enam tagasi ei tule, wiinneapäew olla uke ees, maailmat ähwardada hädaoht, Cesti rahwas olla hufatuseaugu ääre peal. Ja miisparast siis? Nus ehmataw elukas, kihwtine mardikas, hirmsam kui Pabiloni lendawmadu ja kahjulikum kui kõif wereromanid loppu, olla Cesti kirjandusepõllule ilmunud. See on — „Meie Mats.“ Häbipuna ilmuda palgele ja lange hirm tulla peale, kui sellepeale mõeldada, et seda kirjandusemetfalist ka noorem rahwas ja lapsed (ja iseäranis habemega-lapsed) luewad. Wdi kas see pole hull: ei ole wõimalik enam ühtgi kelmi- wdi narritempu teha — „Mats“ tuleb ja äestab! Sulg tõrkuda kirjutamast. (On näha, et ta sellega pole harjunud) Wiimasjes „Matsis“ olla üks pikem kirjatõõ ja see olla — ropp. Selle juures olla hra Bloom-puu raamatukauplus, Tallinnas, jüüdi.

Wäljakutsumise peale ilmus ka hra Bloompuu ja teatas „Cesti Post.“ 107. nrs. m. a., et kirjanduslifest kiriteust, mis tema arwesse pandi, ainuühtgi rida tema kirjutatud pole; arwas, et tema pärast, kas ta üht „Matsi“ müüks ehk müümata, „Mats“ ometi tegemata ei jääks (mis „Mats“ siin ta ise tõendada wõib, — müüjaid leidub, niisama kui kirjastajaidgi, sest „Meie Mats“ on siimaale ifka omaga ilusasti wälja tulnud); tähendas, et „Mats“ tema arust just suur asi ei olla, (?) aga ka kaugektgi mitte nii hirmsa ega kohutaw kui — hädaldab; näitas, et arwustuse-sepitihejal kirjanduse kohta vähematgi arusaamist ei ole, ja tõi Wene lehest („Русь“ nr. 226 m. a.) algus-teeles selle koha, mis — ropuks näib pidama, kus selle

ajalehe tuntud westefirjanif Illegyew, pealinna terwislis- test oludest luusse ja lihaste lõikawalt kirjutab, millest sel- gus, et see Cesti keelde üsna tagasihoidlikult on tõlgitud. Niisamuti on ka „Matsi“ kirjatõõ siht seefama, mis Sche- bujewil. Edasi kirjutab hra Pl. sedawiisi:

„Matsi“ suusõnaline ümberpanel ei ole ropumaks tehtud. Kõige jälgin nähtus inimese ihuga kauplemisest ilmub neist sõnades, — aga mis tahju wõib küll — r — arwates sellest tulla, kui seda ilma ilusta- mata nii kirjeldatafse, et ta lugejas kõige suuremat jälkust äratas? Dopis teifiti on lugu sopatirjanduslistes magufates tõmbejuttudes. Seal on ilus noor tütarlaps, wäikeste jalgaadega, walgete pehmete käe- wartega jne, mille lugemine tõesti wõib halba mõju awaldada. Siin aga inetu wanamoor wärisewate lihtmetega, selle kitlemine meeste alatustest mõjuwa pildi annab, nii et kirjanif hädaldades ja pilgates hüüab: Oh inimene, inimene! Sa oled kõitsõdjate loomade seast kõige kõitsõdjaim! — r — nagu et suudaks aru saada, et sopatirjanduseks mi- dagi sõnada tuju pärast ei nimetata, waid kirjanduse tuurma ja sihi pärast, midu ei oleks ta sõnade pildumifega nii ohtrasti ümber käi- nud, nagu: „sihwitine mardikas, kes kõigest wereromanidest fardeta- wam on“, „ropuse eendajaja leht“, „ülbe siisuga“ jne. Siin on ainult faks wõimalust, kas luges — r — ainult need riad ja tõttas lohe hurju- tamife kirjaga lehe toimetusefse, ehk ei mõista — r — tõesti kirjandus- liste sihtide kõige labasemaidgi jooni, mille järele kirjandust hinna- taffe. Mis ütles küll — r — kui ta kogemata Doroschemiitfi pööritama aiawaid kirjeldusi lueks (ka nendes on tihti pilget sees)? Muidugi ütles ta wist, et „Must kapten“ ja „Timuka saladused“ selle kõrwal weel pärliteks tulewad pidada. Ma annaksin — r — le nõuu, emme kui ta weel arwustama tuleb (mida ta wist küll efmest torda teha fatus), rõhkesti teiste kirjutatud arwustusi lugeb ja ennast rõhsem kirjandu- lega tutvustada. Hurjatust sel sihil kirjeldada, et teda häwitada, wõlla puua, jälgits teha, see ei ole mitte sopatirjanduse fuetamine. Meie teame ometi fõit, nii täisialised kui ka fuur hull alaealif, et meil elawat inimese liha müüdatafse ja ostetasse, mis aitab see, kui selle üle üsna waiit olefime ja ainult ilusaid asju kõnelefime. Kui müüd „Matsi“ toimetajad pealinna ägeda kõlbluse-apofli kirjutusi sõnasõnalit ümber paniwad, siis ei wõi seda tõesti pabaks teufis lugebada. Lõbusa- tes salongi-fetõfondades on küll niisuguste ainete kõne alla wõimime feelatud, aga see ei paranda asja lugugi. Schebujewi kirjeldatud naesterahwas oligi niisuguste salongi-härrade ohwer (kirjuse naiste- rahwas), kes alati wiisakalt kõnelewad, jämedat sõnagi fuust wälja ei lafe, selle eest aga teu ära teewad, mis lihtne mees mitte ei tee, kes nurjatust alati täie õige nimega nimetab.“

Ära nähes, et ta haledasti siisse kuffus, kirjutab — r — „Cesti Post.“ arwustuse, et ta — arwustada pole tahtnudgi, waid ainult hurjutada! Eks ole tore anekdot? Wdi tah- tis — r — sellega tähendada, et „Matsil“ pole wiiga kedagi, — wdi olgu ta hea ehk paha — aga ma hurjutan teda ometi, nagu meil ajalehtedes mõndagi kirjanduslifest puru ka mitte ei arwustata, waid na sõbramehe poolest soowi- tatafse?

„Hurjutaja“ — r — muriseb, et ta „Meie Matsi“ wälja- andjatest midagi ei tea ega neid ei tunnegi, sest et need endid temale, hurjutajale, efitelena pole tulnud, nimetab aga siisgi fuulu järele, nagu ta ise seletab, ühe mehe nime awalikult, ilma et tal selleks vähematgi põhjust oleks, ja pueb ise piisfese — r — warjule peitu. Kas see ei ole, „Post.“ sõnaga üelda, „n ä r u s u s!“ Mis ütles küll see piisfe — r —, kui „Mats“ awalikult tõendaks, et see hurju- tuse sepitiheja, kes oma töö kõhutäie eest ühe ärimehe soowi peale sõbramehe poolest tegi, keegi muu ei ole, kui linna miffionär see ja see, kes peale hõtentoti-lugude tõlkimise weel midagi muud pole kirjutanud?

Oma wiimses kirjatõõs arwab — r —, et pikemast fir- jatõõst üfkitud kohad wälja wõttes poopis teife tähenduse jaawad. Ja, just selkombel wõisgi — r — tõendada, et „Matsi“ kiri „Linna elust“ ropp on. Kas — r — farnaseid kohte „C. Post.“ jeeft pole leidnud? Meie katfame talle selle juures abiks olla. „C. Post.“ 9. nrs. a. 1902 kirjuta- tatafse Riieszche õpetuse üle nõnda:

„Sa lähed naiste seffa? Ära malka maha unusta! . . . Raine ei ole weel ifka sõpruses küps. Remad on ifka weel faskid ja linud. Ehk kõige paremal puhul lehmad. — Mees tuleb sõja tarwis üles faskwatada, raine sõjamehe lõbus. Kõif muu on narrus. . . Wbielu atõus eemärl on ülitimelise ilmaletoomine, ja sellepärast piab fim targu toimetama, nagu loomade paaritamise juures.“

„Cesti Post.“ nr. 83 m. a.:

„Minul sai kõige parem noor lehm selle läbi weresufemise hai- gufe, et ta fawjamaal fawa puu külge heitis ära fatus ja seal enef ka ära wentas, nõnda et werd fufema haffas.“

„Cesti Post.“ nr. 87 m. a.:

„Kui emis 7. nõdalal ehk hiljem peale fümmitamist fultti otõib, siis wõib pörfaid julgesti selle ajani ema juurde jätta. Kõhe fultdiõfif-

mise alustusel on tarvis pörsaid emast lahutada, sest et siis emal piim ärituse tõttu halbade omadustega on, mis pörsaste peale kahjulikult mõjub. Pealegi on emis niisugusel korral rahutu, tige ja äritatud ning kisub ja tal-
lab oma poegi."

"Kui pörsjad juba 3 näd. wanuseks on saanud, siis sünnib nuumamisets määratud kultsiid ära lõigata. — Mäti tuleb selle eest hooli tunda, et küna, milledest pörsaid sõdetakse, puhkab on ja mitte toiduga ära hapanud, mis pörsaid pasatõvele võib äratada."

"E. Post." nr. 98. m. a.:

"Palun asjatundjaid teatada, kas seda lehma mõib eluloomaks jätta, sel teise torra poegimise juures pärastit ära ei tulnud, faks näbalat juures seisis ja siis ära mädanenud ära tuli. Kaks kuud pärast seda mõitis lehm jälle hästi pulli. Aga tund aega pärast pullitamist hakkas lehm ennast kangesti wälja pressima, nii et inimeste abiga pidi 5 tundi tagasi hoitama. Kas peaks see wiga jälle eestulema poegimise juures tagasi tulema" jne.

Hurjutaja — kardab „Matšist“ näituse tuua, „et mitte „E. Post.“ weergusid määrada.“ Kas siin näitufets toodud kohtade järele — waft eht „E. P.“ „tooreks“, „ülbeks“ ja „roppuse edendajaks leheks“ ei hakka pidama?

Sel ajal, kui — r — hurjutufed „E. Post.“ weergusid ehtisiwad, oli lehe kuuluste küllel raamatu „Suguelu“ reklaam, kus sõnu ette tuleb, mis „Matš“ ei taha juhu wõttagi. Ja sealsamas soowitatakse:

„Seda raamatut piaks küll iga noormees oma mõrsjale, iga neiu oma noorele mehele olgu sündimisepäewaks eht muuks juhtumiseks, annetama. Julgesti mõib teda iga wanem oma noorele elutundmata lapsele õnnistamisepäewa mälestufets kinkida, sest, kellelgi ei pruugi häbene da seda lugemast.“

Miks — r — seda ei näinud?

Naljaleht mõib küll veel libedama siuga ja kahjulikumaga mõjuga olla kui tururoman, see on tõsi, aga et „Meie Matši“ siju mitte niisugune ei ole, seda teab tema rohke lugejate hull ja „selle wastu ei hakka küll wiift tesgi arutas mees waidlema.“ On küll „M. Matšisegi“ mõni sihita naljatiik nalja enese pärast fisse pandud, aga mis teeles wõi niisuguses naljakogus te seda ei leia? Ja kuida on lugu „Gesit Postimehega“ enesega, kes — r — kirjafid kui küpiet tõde ilma ette kandis? Samas nrs, kus — r — hurjutufe kiri ilmus, kirjeldatakse werejutus „Rõõwimise“ peatükis hinhufide tegeuust kõige jäledamal ja toledamal kujul, nagu oleks tahetud, et lugejal selle juures werine waft juuift oleks pidanud wälja käima. Ja see ei ole mitte elu, waid jame kõmujutt. Järgmine peatükk on „Tontidest“ jne. See on „E. P.“ „Soe tuba, m a g u s jutt!“ Misjufufeid „naljaraariufesi“ „E. P.“ oma lugejatele pakub, sellest mõni näitus.

„M a a s i.“ „Georg“ ütles proua härrale, kas tead fa, et fõdgi Matš on laps olnud? — Härra: „See on tema asi.“ — Proua: „Aga see pidada ju sinu jagu olema?“ — Härra: „See on minu asi.“ — Proua: „Aga mina et falki seda.“ — Härra: „Jah waata, see on jälle sinu asi.“ — Proua: „Minu kallis mees sõitis ära, ilma, et ma temale oleksin saanud lahkimiseks musu anda.“ — Tüdrut: „Selle eest andsin mina temale faks musu; teine jääb teie eest.“ „E. P.“ nr. 59, 1904. — Kurg tõi tüdrut Titule poisifese. Titu lastis poisifesele August nimeks panna. Seda kuulda saades pahandanud Altsaunaeit ja ütelnud: „Wõi August pandakse veel nimeks, Päbiaugust oleks pidanud ta nimi olema.“ „E. P.“ nr 19. m. a.

Sarnaseid imagedaid ja wiifakufeta naljafid leiame „E. Postimehest“ dige palju ja igast aastatäiguft, aga rohfem ei wõi nendega „Matši“ kallist ruumi raijata. — „Meie Matš“ ei karda niisugustest kõlufestest maailmale lõpetuift ega rahwale hukatuift; näitufed on sellepärast toodud, et oma lugejatele näidata ja „E. Postimehele“ selgetis teha, et tal mitte ei ole tarwis „Matši“ utfeeiift pühkima tulla, kuna ta oma õu mitte puhkas ei ole. (Wilt.)

Hurjutaja — r — soowitab „M. Matši“ wäljaandjale Tšechowile „Määrufeid algajatele kirjaniikufede“, mis neljandas „Matšis“ on ära trükitud, läbi lugeda. Meie fahetfeme aga, et nende määrufte 9 efimist rida, ifeäränis 6. ja 7. rida hra — r — juures mitte mõjumast pole täide läinud. Rana on katkufud.

„Muidu sureksin küll ära, aga kahju, et hea happu tali jääb maha!“ õhkas talunaine surmawoodi peal.

„Kuu on juba ülewal, aga mitte ainuiftgi tähte pole veel näha!“ õhkas härra N N peegli ees oma lagedat pealage ja rinnaefiift filmitfedes.

„Imelit asi, teenistufes magan ma alati palju paremini kui kodu,“ ümises ametnik A. A. oma tugitoolis tuffudes.

„Ega muuift lugu oleks, aga waras, mädand, fõidab mu hobuse märjaks!“ kaebanud Ropa taat, kui waras ta hobuse kõrtfi eest ära wiinud

„Pole ma seda walu veel tunda saanud!“ ütles Ülejõe Jaan, kui küfiti, kui palju tal lapfi on

„Waadaku teineford paremini ette, kui wette läheb!“ ütles üks, kui teine ära uppus.

„Kui hobufeks oled hafanud, siis wea!“ ütles hobufemees piitsa plakfufades.

„Priius kallis anne,“ ütles waras Waska, kui teda puuri pandi

Lauri Anu kosjawiis.

„Kui sa nüüd mitte ei kosi, siis ma sinu lõpetan!“

Naabritele.

Seda, et me meestel süüd
Salata ei võigi nüüd
Sõber ega maenlane.
Aga teine asi see,
Kus see on ja kus ta asub,
Kust kõik kurjus välja kasub.

Läbi otsitakse mehed
Kõige pealt, kel ajalehed
Juhtida ja toimetada,
Ja ka teisiigi veel sada.

Süüd ei leia ega näe,
Sellepärast terve mäe
Süüsi kaela kannavad
Ja siis valu annavad.

Naabrid, ärge ilmaaegu
Meie seinale peale seda
Tonti kujukage, keda
Olemas veel pole praegu . . .

See, mis Eesti rahvast rõhub,
Meie ettevõtteid lõhub,
Huffab ära auusad püüded,
Segab äratuse hüüded,
Saatan Eesti elu õues,
Madu meie rahva põues, —
See on madal orjameel
Ja ta auutu usfi-teel.

Naabrid, ärge kartke, see
Teie kahju küll ei tee.

„Ae valmis ja käi valmis,
tuleb pois ehk tulemata!“ ütles
Kelgaste Kadri õhtul magama heites.

*

„Dana tegime puhta töö,“ ütles
Tallinna 5. linnajau majaperemees
volinikkude valimiselt ära tulles.

*

„Da wares ei saanud mulle
midagi teha — andis ainult mõne
torra firmefilmaga tofs, tofs! Mina
aga andsin temale oma laiade nahk-
finaastega mööda pead, nii et kõrts
wastu tõmas!“ kiidelnud külamees
pärast riidlemist teisele.

*

„Kas Tallinn ka mõni linn on,
tahtsin 25-rublast ära wahetada,
aga kusgi ei saanud, sest et mul —
mitte kopikat taskus polnud!“ pahan-
das untsantsakas.

*

„Ära juri, enne kui ameti selgeks sai!“ kurtis
muistlane, kes oma hooft tahtis ilma söömata elama
harjutada.

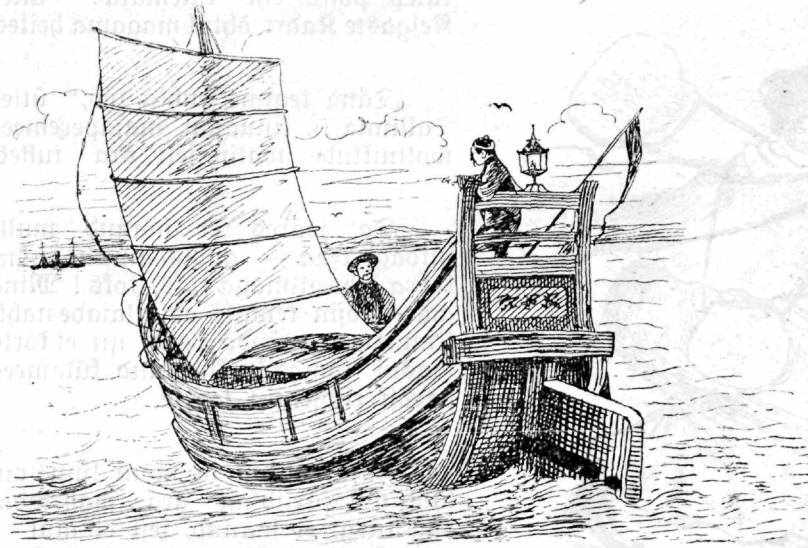
Saksa saalis.

J.

Preilid (pahaselt): kui hirmus, siin tõmbab ju läbi.
Noorhärja: Miks siin ei pisa läbi tõmbama, kui
siin kõik nii lahti on

Kaks hiinlast oma kaubalaewakese peal.

„Ega me nüüd läbi ei pääse, räägitakse, et jaapanlased ümberpiiramist on kõwendanud.“

„Noh, kui niisugust juttu laiali lautatakse, siis on kindel, et läbi pääseme.“

Waikimine ou kuld.

Mõni, nagu tatravestki,
Jahwatab ja jahwatab,
Ja ei waiki eladesgi
Kui ta mõte otša saab.
Dopis teistiti teen mina:
Hakkan wahest rääkima —
Mõtlen siis: miks lähen nina
Kõrwetama asjata . . .
Ja pian parem pool suud finni.

Mõni mängib otše krahwi,
Kui ta kodunt wälja lä'eb,
Kõik ta wõersil järel' ahwiib,
Mis ta rikkamatelt näeb:
Teenrid olgu ees ja taga,
Raha aina lendamas.
Aga kodu — kodu aga,
Seal on teine tubakas . . .
Ma pian parem pool suud finni.

Mõni karjub: raha wähe,
Kuld on kuri kulumas!
Arsti juurde ka ei lähe,
Kui ju naine suremas.
Kuid hotellid, löbumajad
Ei wõi jääda käimata;
Lilled, weinid, neiufesed —
Seal on raha loopida . . .
Ma pian parem pool suud finni.

Kui nad alles mõrsjapõlwel
Pidutsefid, waatke siis
Säwas päike taewapõlwel,

Maailm oli paradüis.
Südamed neil sulafiwad,
Nagu wõi, mis ahju ees.
Mis nad lootfid, kas nad leidfid
Seda abielu fees? . . .
Ma pian oma pool suud finni.

Waikjelt rohuaia taga
Glub proua ükfinda.
Ta on auus ja wäga waga,
Kõlwatust ei falli ta.
Ta on sündind sakšafugu;
Maakeelt mõistab natufe.
Kuid ta noorepõlwe lugu
Tuttaw on nii mitmele . . .
Aga ma pian pool suud finni.

Gesti-elu edendaja,
Waimustatud rahwamees,
Rahwakasufks eluaja
Tõotab palehigi fees
Dhwrimeelselt, ilma kulu,
Jlma waewa fartmata, —
Tõendab ise, aga tulu
Targu ta ei nimeta . . .
Demagi piab pool suud finni.

Mõned Gesti suured-waimud
Jutlustamad rahwale:
„Jääge truuwiks, kallid kaimud,
Oma Gesti nimele!
Gmafeel me rahwafese,
Hoiab kadumise teelt.“
Aga jutlustaja ise
Kodu räägib Sakša keelt . . .
Kuuled, näed, pia pool suud finni.

Põllumeeste-jelts — kas näete:
Nimegi ei nimeta —
Dufustas furd põllurammu
Liigetele tellida.
Rotermann nüüb odawamalt,
Seda teati selgeste,
Ja et esimees jai wahelt
Sada rubla omale . . .
Siisgi peeti pool suud finni.

Annan nõuu, kui teilgi kell'gi
Sihib film, kuis tehakse
Karutükka taga telgi . . .
Sest on küllalt — waikige!
Keel on kõige kurjem liige,
Seisku meeles alate,
Kui on kõnel hõbeläige —
Waikimine kuldane.
Ja kui räägid — pool suud finni!

„Kiusumaru“ lael.

Laewakomandör Oisaroju (kurjalt):
„Ta kukkus sellepärast üle sõrwa merde, et ta juua täis on.“

Joonud madrus Sögesiku (wabandades):
„Mitte sugugi pole ma joonud, waid ma hüppasin sellepärast wette, et ma weeluse paadi peale ennast tahan paluda ja katsusin nüüd weeluse purjutamisega proowi teha.“

„Wastasele“.

„Noh, taja isand, ära ja
Nii eletasti filka!
Liig täis ja püiad wõtta suud.
Kui oskad, efs ja pilka.“

Kui tuled tänamale tuast
Ja tõstad langet kára,
Siis, nagu mõista muidugi,
See keelatakse ära.

„Meie oleme kõik wäikesed, nagu Napoleon I,
fiitles Jaapani soldat.“

„Kuningas sööb wist ainult siapekki sularawaga ja magab kabe kasuka wahel,“ arwas sandipoiis.

„Gestlaste wõit!“ hüüdsiwad Tallinna uued wolinikud ja walisiwad umb-wenelase linnapeaks.

„Muidu oleks Bloompuu „Tarwilik Saksja-Gesti sõnaraamat“ üsna hea raamat olema, kui Bloompuu mitte — „Meie Matsiga“ tegemist ei teeks,“ kirjutas „Teotaja“.

„Mehel on mehe süda!“ ähwardas Jüri fängi alt, kui Mari teda ahjuroobiga togis.

„See asi on mõidetud, lõppegu, kuida ta lõp-
peb!“ ütles adwokat, kui ta protsessi eest raha ette sai.

„Gewa-ülifonna forrashoidmine nõuab kõige suuremat hoolt ja waewa,“ ütleb mamsel ennast pestes ja puuderdades.

„Meie Matsi“ enese kohta.

Mis „Matsi“ siht ja püüded on, waata, efs see ole „Matsi“ esimeses ja teises numbris selgesti ülespandud. Nii selgesti ei saa seda praegu mitte ütelda, tulewikus loodame seda aga weel selgemini teha.

Mõnigi ehk tahaks tõreledes meelde tuletada, et wiimased „Matsid“ seda küllalt hästi pole täitnud, mis esimesed, iseäranis „wembla wäänamise“ kohta, tõutasiwad, aga „Matsil“ jelles asjas süüd ei ole — — — „Mats“ „tahab“ oma ülesannet selle poolest ifka kõige paremini täita — — — aga — —

Tilu rallas, tilu rallas,
Tilu rilladi rilladi rallas!

Mured „Matsi“ maha ei murra, waid lõbu ja rõem on see, mis teda ülesse piawad ja seda lõbu ja rõemu jagame kõigile waestele patustele; meie ei tee misgigust wahet rikka ehk waese, wana ehk noore, sakslase ehk eestlase, mehe ehk naise wahel.

„Meie Matsi“ tarwis teewad kõik firjanikud, kes mitte ei taha ajast maha jääda, warju nime all ja ilma nimeta kaastööd, sellepärast on ka „Matsi“ siht, kui ta kunagi ilmub, kirju nagu kullasepa aken ehk nagu teumehe tagumineots muinasajal.

Sellega oleme tõendanud, et „Mats“ igale inimesele tarwilik on, ja et see, kes „Matsi“ ei lue igawuse kätte ära sureb. — Niisugust igawat otja ei soowiks meie aga mitte kellelegi, sellepärast lugege kõik „Meie Matsi“!

„Meie Mats“ jaadab oma lugejad korraga pooleks aastaks heasse tujusse. Misugune mure ehk pahandus ka kellelgi on olnud, selle kõik pühib „Mats“ korraga minema. Tõendame seda näitustega: Teie olete noor mees. Te olete kudagi 25 rubla ära kulutanud, mis eest omale palitu oleksite pidanud ostma. Teie olete üsna nuffer ja pahane. „Mats“ tuleb ja ütleb: Ära pahanda. See 25 rubla oleks palitu peale ometi ära kulunud. Te naeratate, paha tuju on mööda.

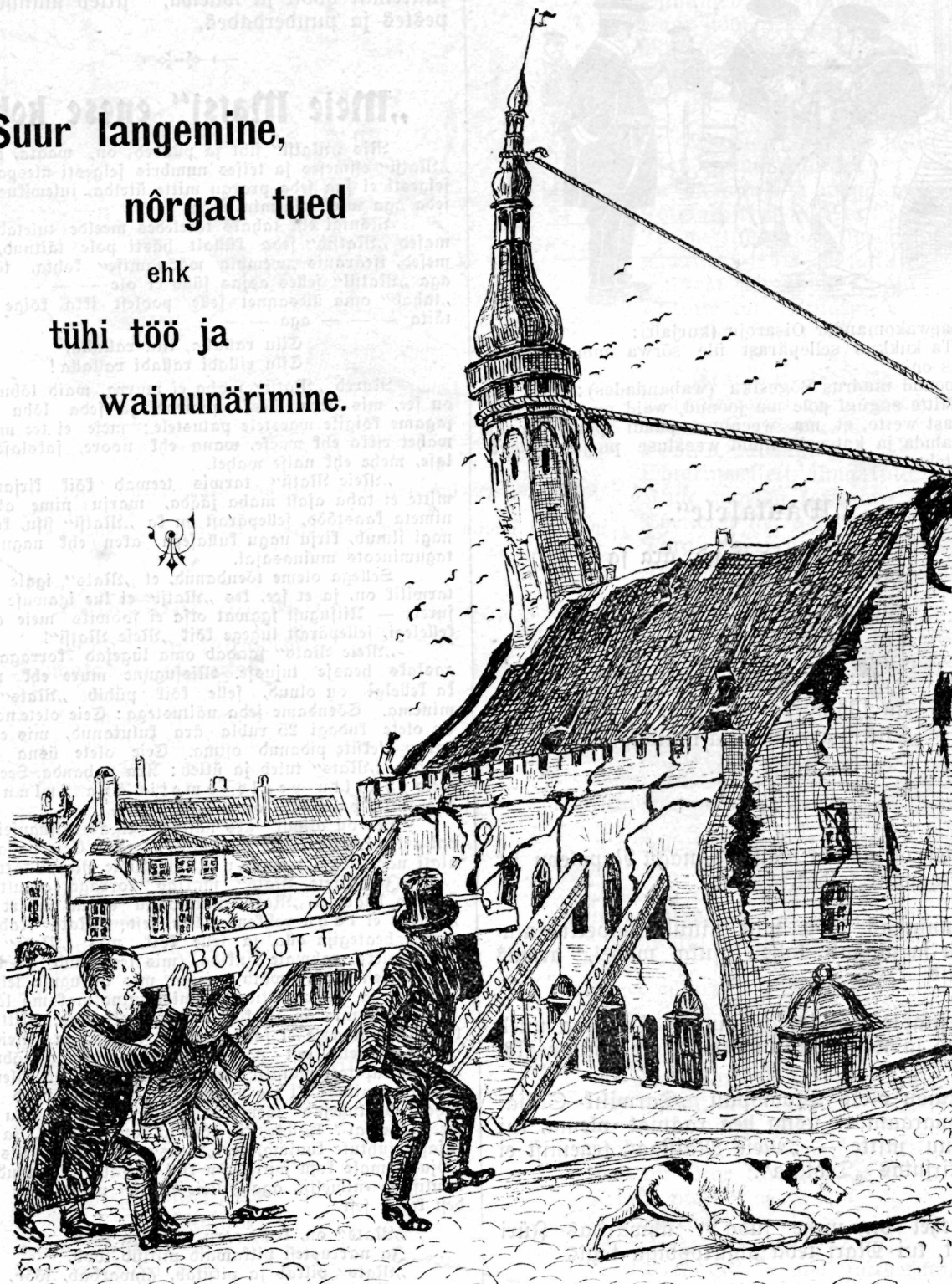
See on ainult üks näitus. Aga niisuguseid wõiks palju tuua. Olete Te kes tahes, aga Teie paha tuju on alati nagu ära pühitud, kui „Meie Matsi“ kätte wõtate.

Ja „Meie Mats“ maksab korraga ainult 10 kop. Igaüks leiab, et „Matsi“ nali palju enam wäärt on, aga „Mats“ ei taha rohkem wõtta, sest „Mats“ tahab Eesti rahwa heategija olla, ja selle kõik, mis „Mats“ rohkem wäärt oleks, rahwale kinkida, (mis see muud on kui finimine?) sest igaüks wõib arvata, mis niisuguse lehe wäljaandmine ja hulga piltide walmistamine maksma läheb.

Sest mis on 10 kop.? Ollepudeli hind. Mitte midagi tarwilisemat asja ei saa 10 kop. eest. Aga „Meie Matsi“ ostja saab selle eest pooleks aastaks hea ja lõbusa tuju. See on kapitali mõistlik tarwitamine, see on tulewiku eest hoolekandmine. Et see nõnda on, seda wõiwad „Matsi“ tuhanded lugejad tõendada. Mis on kõik muu rõõmsa meele tõrwal? Hoidke siis kõik 10 kop walmis, ja kui aga kusagil juhtute kuulma, et „Mats“ ilmub, et siis ta lohe soojalt omale koju wiite. On küll naljalehti ilmunud mitmenäulisi ja nimelisi, aga „Meie Matsi“ wastane ei ole nendest keegi, sest

„Mats“ on, kes naeru ja nalja toob
Ja narrustest pillawaid piltisid loob,
„Mats“ pillab ja piltitab, ähwardab, lööb,
„Mats“ naerab, nokib, närib ja sööb.
Tilu rallas, tilu rallas,
Tilu rilladi rilladi rallasja!

**Suur langemine,
nõrgad tued
ehk
tühi töö ja
waimunärimine.**

Дозволено цензурою. — Юрьевъ, 11 февраля 1905 г. — Типографія М. Мартна, Ревель.

ENSV
Riiklik Avalik
Raamatukogu

DEESTI
RAHVUSRAAMATUKOGU
AR